

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/18486 din 20.11.2023

La nr. 12/4473 din 10.11.2023

Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.499/1999, Legea nr.289/2004, Legea nr.315/2016 și Legea nr.241/2023) (număr unic 775/MMPS/2023).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Digitally signed by Pînzari Alexandr
Date: 2023.11.20 17:24:11 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandr PÎNZARI

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO23/9216 din 20.11.2023

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 499/1999, Legea nr.289/2004, Legea nr.315/2016 și Legea nr.241/2023) (număr unic 775/MMPS/2023)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Anunțul cu privire la elaborarea proiectului de decizie a fost plasat pentru informare pe pagina oficială web a autorității publice, www.social.gov.md, la data de 06 septembrie 2023, fiind indicat termenul limită pentru recepționarea recoamndărilor, precum și datele de contact ale persoanei

responsabile de elaborarea și promovarea proiectului.

Proiectul și materialele aferente au fost plasate pentru consultarea publică pe pagina web oficială a autorității, cât și pe portalul guvernamental de consultări publice www.particip.gov.md, la data de 19 septembrie 2023, cu stabilirea termenului limită de recepționare a recomandărilor până la 29 septembrie 2023, adică 9 zile lucrătoare, fapt ce nu corespunde prevederii statuate la art.12 alin. (2) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, unde se stipulează că *„Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice.”*

Prin urmare, apreciind acțiunea autorului de asigurare a accesului părților interesate la proiect și materialele aferente acestuia, dar și ținând cont de insuficiența termenului limită acordat pentru prezentarea propunerilor de modificare, se constată că rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008, au fost respectate parțial de către autor.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop *„modernizarea serviciilor publice și prestarea serviciilor pro-active de către Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS).”*

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea unor acte normative (Legea 499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, Legii nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, Legea nr.315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii și Legii nr.241/2023 pentru modificarea unor acte normative), având drept obiectiv promovarea următoarelor amendamente:

- reglementarea oportunității de a stabili prestațiile sociale (alocațiile pentru copii cu dizabilități, indemnizații pentru creșterea copilului) în mod automat, din oficiu, de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în baza informațiilor disponibile în sistemele informaționale naționale, în vederea excluderii obligativității solicitării acordării acestor drepturi doar în baza cererii și a documentelor confirmative;
- uniformizarea termenilor de stabilire și plată a alocațiilor (în cazul persoanelor cu dizabilități severe, accentuate și medii, pentru persoanele cu dizabilități severe, accentuate și medii din copilărie; în cazul copiilor care și-au pierdut întreținătorul; în cazul persoanelor vârstnice);
- ajustarea cadrului normativ la prevederile Legii nr.241/2023.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului sunt conforme interesului public, fiind operate modificări ale cadrului normativ în domeniul asistenței sociale elaborate în scopul optimizării și modernizării serviciilor publice și prestarea serviciilor de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte

normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind întrunite cerințele art.30 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Implementarea în practică a normelor proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat, fapt menționat și de către autor în nota informativă, unde se stabilește că „Conform informației prezentate de către Casa Națională de Asigurări Sociale proiectul respectiv nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare, întrucât modificările propuse se răsfrâng doar asupra modului de acordare a prestațiilor sociale menționate.”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;
- g) se evită tautologiile juridice;
- h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează modul de acordare a prestațiilor sociale stabilite de Legea nr. 289/2004, Legea nr.499/1999, Legea nr.315/2016, care vor fi stabilite și plătite de Casa Națională de Asigurări Sociale.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul de act normativ a fost elaborat în scopul modificării Legii nr. 499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, Legii nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, Legii nr.315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii și Legii nr.241/2023 pentru modificarea unor acte normative, având drept obiectiv modernizarea serviciilor publice și prestarea serviciilor pro-active de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

În procesul de promovare a proiectului de decizie, rigorile de asigurare a transparenței decizionale au fost respectate parțial de către autor, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect, însă cu stabilirea unui termen insuficient pentru recepționarea recomandărilor, contrar prevederilor art.12 alin.(2) din Legea nr.239/2008.

Urmare a examinării prevederilor proiectului, se relevă că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului, iar normele promovate nu contravin interesului public.

20.11.2023

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Daniela Carbuni , Inspector principal

Digitally signed by Carbuni Daniela
Date: 2023.11.20 14:10:50 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

